

Akademia Muzyczna im. Ignacego Paderewskiego w Poznaniu
Wydział Instrumentalny

PRACA DOKTORSKA

**„Źródła inspiracji kompozytorów islandzkich
na przykładzie wybranych utworów twórczości kameralnej
z udziałem fortepianu”**

Agnieszka Panasiuk

**Praca doktorska przygotowana pod kierunkiem
profesor dr hab. Alicji Kledzik**

Poznań 2019

STRESZCZENIE

Muzyka islandzka wciąż stanowi obszar stosunkowo mało znany. Faktem jest jednak coraz częstsza obecność artystów tego kraju na światowych scenach muzycznych, zarówno w roli wykonawców jak i kompozytorów. Islandia jest krajem, w którym kultura muzyczna jest stosunkowo młoda, ale dynamizm jej rozwoju i rosnący dorobek zasługuje na uwagę. Tematyka niniejszej pracy jest wynikiem mojego zainteresowania muzyką islandzką, z którą miałam okazję zapoznać się bliżej podczas mojego pobytu i pracy w tym kraju.

Celem mojej pracy jest próba określenia źródeł inspiracji w muzyce islandzkiej – zarówno wpływów zewnętrznych jak i wewnętrznych. Materiałem badawczym są kompozycje kameralne z udziałem fortepianu kompozytorów islandzkich z XIX-XXI w. Praca składa się ze wstępu i trzech rozdziałów, których tematyka skupia się wokół głównych źródeł inspiracji obecnych w muzyce islandzkiej. Rozdział pierwszy poświęcony jest inspiracjom pochodzącym z zachodniej muzyki europejskiej, czego przykładem jest *Trio a-moll* na skrzypce, wiolonczelę i fortepian Sveinbjörna Sveinbjörnssona. Drugi rozdział dotyczy wpływu literatury islandzkiej – zarówno prozy ludowej jak i poezji. Za przykład służą tu kompozycje Jóna Nordala - *Systur í garðshorni* na skrzypce i fortepian oraz *Myndir á þili* na wiolonczelę i fortepian, a także trio na flet, klarnet basowy i fortepian *Bergmál* Ólivera Kentisha. W rozdziale trzecim omówione są wpływy islandzkiej tradycji ludowej, której echa cechują utwór *Íslensk svíta* Jórunn Viðar. Całość podsumowana jest wnioskami końcowymi oraz dodatkiem w formie słowniczka użytych w pracy terminów islandzkich. Praca stanowi opis nagrania załączonego w formie CD, na którym znajdują się wyżej wymienione dzieła.

Rozprawa jest próbą wyszczególnienia głównych źródeł inspirujących kompozytorów muzyki islandzkiej XIX-XXI w. Jest ona jednocześnie poszerzeniem i uzupełnieniem mojej wiedzy o tło historyczne i warunki, w których tworzyli islandzcy twórcy. Wszystko to niewątpliwie wpłynęło na moje rozumienie twórczości islandzkiej i interpretację powyższych dzieł. Mam nadzieję, że praca przybliży stylistykę i charakter muzyki islandzkiej, która w moim odczuciu w pełni zasługuje na szerszą popularyzację.

SUMMARY

The music of Iceland is still a relatively poorly researched field. However, the growing presence of Icelandic musicians on the world music stages is a noticeable fact. Icelandic music culture is rather young, but very dynamic. The growing number of cultural achievements of Icelandic performers and composers is definitely worth wider attention. The subject of my PhD thesis is a result of my interest in Icelandic music of which I had a chance to learn more during my residence in Iceland.

The goal of my dissertation is to define the sources, both internal and external ones, of the inspiration and influence present in Icelandic music. My research is based on chamber music with piano written by Icelandic composers of 19th, 20th and 21st centuries. The thesis consists of the introduction and three chapters. Each chapter discusses one factor which affected Icelandic music. Consequently, the first chapter focuses on the western music influence in *Trio a minor* for violin, cello and piano by Sveinbjörn Sveinbjörnsson. The second chapter describes the influence of folk legends (sagas) and poetry on the works of Jón Nordal—(*Systur í garðshorni* for violin and piano and *Myndir á þili* for cello and piano) as well as on Óliver Kentish's trio for flute, bass clarinet and piano *Bergmál (Echoes from the rock)*. The third chapter discusses the influence of national Icelandic folk tradition discernible in Jórunn Viðar's *Íslensk svíta*. The final part of the dissertation includes general conclusions, bibliography and appendix with the glossary of Icelandic terms used in the thesis.

This PhD thesis is an attempt to specify main sources of inspiration in the Icelandic music of 19th, 20th and 21st centuries. While writing this dissertation, I have expanded my knowledge related to the historical and social background of the times when the music in question was composed. I hope that the acquired knowledge enriched my recording and made my performance more accurate and complete (CD enclosed). In my opinion the music of Icelandic composers doubtlessly deserves wider attention. Hopefully, my dissertation shall help to promote this highly interesting music.